

VII. Henry ve VIII. Henry Dönemlerinde İngiltere'nin İskoçya Politikası *England's Policy Towards Scotland During the Reigns of Henry VII and Henry VIII*

Dilek YİĞİT¹

Öz

1485 yılında gerçekleştirilen Bosworth Savaşı İngiltere tarihinde bir dönüm noktasıdır; Kral III. Richard savaş meydanında yenilmiş ve savaşın galibi Henry Tudor VII. Henry olarak taç giymiştir. Böylelikle İngiltere'de York hanedanlığı dönemi kapanmış, Tudor hanedanlığı dönemi başlamıştır. Ancak Henry Tudor'un İngiltere tahtı üzerindeki hak iddiasının meşruiyeti tartışmalı olunca hükümlerliği boyunca kralın en büyük problemi meşruiyet sorunu olmuştur. 1485-1509 yılları arasında İngiltere'yi yöneten VII. Henry'den sonra oğlu VIII. Henry olarak taç giymiş ve 1547 yılına kadar hüküm sürmüştür. VIII. Henry'nin annesinin York hanedanlığının mensubu olması sayesinde bu dönemde meşruiyet sorunu gündemden düşmüş olsa da İngiltere Protestan reformasyon sürecinin başlamasıyla çalkantılı bir sürece girmiştir. İngiltere'nin bu yeni hanedanlığının ilk iki monarkının dış politikaları İngiltere açısından sürekliliği mi ya da değişimi mi ifade etmektedir? Söz konusu soruya yanıt arama çabası İngiltere'nin dönemin güçlü aktörleri Fransa, İspanya, Kutsal Roma İmparatorluğu ve Roma Katolik Kilisesi ile ilişkilerini analiz etmek gibi kapsamlı bir çalışmayı gerektirir. Bu makale VII. Henry'nin ve VIII. Henry'nin İngiltere'nin yüzyıllardır çatışma halinde olduğu komşusu İskoçya'ya yönelik politikalarını analiz etmek suretiyle bu soruya kısmi bir yanıt sunmayı amaçlamaktadır.

Anahtar kelimeler: VII. Henry, VIII. Henry, Tudor hanedanlığı, Bosworth Savaşı

Abstract

The Battle of Bosworth in 1485 was a turning point in English history. King Richard III was defeated on the battlefield and Henry Tudor was crowned as Henry VII. Thus, the reign of the York dynasty in England ended and the Tudor dynasty on English crown was established. The biggest issue for King Henry VII during his reign was the problem of legitimacy as his claim to the English throne was controversial. After Henry VII died in 1509, his son was crowned as Henry VIII and reigned until 1547. During the reign of King Henry VIII, the issue of legitimacy fell off the agenda because Henry's mother was a daughter of Edward IV the first Yorkist king, England entered a turbulent period due to the Protestant reformation process. Do the foreign policy of the first two monarchs of England's new dynasty represent continuity or change for England? To give an answer to this question requires a comprehensive research such as analysing England's relations with France, Spain, the Holy Roman Empire and the Roman Catholic Church. The article aims to provide a partial answer to this question by examining England's policy towards Scotland during the reigns of Henry VII and Henry VIII.

Keywords: Henry VII, Henry VIII, Tudor dynasty, Battle of Bosworth

Atf (to cite): Yiğit, D., (2022). VII. Henry ve VIII. Henry Dönemlerinde İngiltere'nin İskoçya Politikası. Toros Üniversitesi İİSBF Sosyal Bilimler Dergisi, 9(17), 42-50. Doi: 10.54709/iisbf.1123198

¹ Doç. Dr., Hazine ve Maliye Bakanlığı, dilek.yigit@hmb.gov.tr, ORCID: [0000-0003-3132-6110](https://orcid.org/0000-0003-3132-6110)

1.GİRİŞ

Le Goff (2008:36) Avrupa'nın Doğu başlıklı eserinde "Avrupa tarihi, Avrupa'nın siyasi alanı içinde hiyerarşik bir düzen kurma eğilimi gösteren kıskançlıklar, rekabetler ve iddialardan geçilmeyecekti" demektedir. İngiltere ve İskoçya ilişkileri de bu duruma bir istisna değildir. Orta çağ boyunca İngiltere İskoçya ile arasında feodal hiyerarşik düzen kurmaya çalışmıştır (Anderson, 1963:1-20 ve Mackie, 1947:104). İngiltere'nin İskoçya ile arasında feodal düzen kurma çabası adada son sözü söyleyen otorite olma amacına yönelik olduğu gibi iki devletin Kıta Avrupası'nda aynı pazarlarda yün gibi aynı ürünlerin ticaretini yapmalarından (Rorke, 2006: 265) kaynaklanan ticari rekabetten de beslenmiş olabilir. İskoçya ise İngiltere'nin aralarında feodal düzen kurma girişimlerine karşı direnmiştir. Bazı İskoç kralların İngiliz krallara bağlılık sundukları bilinmektedir; 1163 yılında İskoçya Kralı Malcolm İngiltere Kralı II. Henry'ye (Anderson, 1963:1-20), 1292 yılında İskoçya Kralı John Balliol İngiltere Kralı I. Edward'a bağlılığını sunmuştur (Brown, 2011:1). Ancak İskoç kralların İngiliz krallara sunduğu bağlılığın İskoç kralların İngiltere'de sahip oldukları topraklar için mi yoksa İskoçya Krallığı için mi olduğu açık değildir. Hal böyle olunca İskoçya'nın İngiltere'ye feodal tabiiyeti olduğuna dair kanıt olmadığı yönündeki görüşlerin yanısıra (Keeney, 1949:52), iki krallık arasında feodal ilişki kurulmuş olduğuna dair iddialar da mevcuttur (Kanemura, 2013:325-327). Konuya dair farklı görüşler mevcut olsa da orta çağda İngiltere-İskoçya ilişkilerinin başlıca üç politika aracı ile yürütülmüş olduğu görülmektedir. Bu politika araçları savaş, içişlere karışma ve kraliyet evlilikleridir.

1485 yılında gerçekleştirilen Bosworth Savaşı sonucunda İngiltere'de tahtı ele geçiren Tudor hanedanlığı İngiltere için yeni bir başlangıcı ifade ederken, hanedanlığın ilk iki monarkı VII. Henry ve VIII. Henry İngiltere'nin İskoçya politikasını yürütürken selefleri gibi bu politika araçlarına başvurmuş mudur? Bu makalede VII. Henry ve VIII. Henry'nin İskoçya politikaları analiz edilmek suretiyle söz konusu soruya yanıt aranmaya çalışılacaktır.

2. KRAL VII. HENRY'NİN İSKOÇYA POLİTİKASI

Bosworth Savaşı sonunda İngiltere tahtı Kral III. Richard'tan Henry Tudor'a geçmiştir; Henry Tudor VII. Henry olarak taç giymiştir. Böylelikle İngiltere'de York hanedanlığı dönemi kapanmış, hükümranlılığı 1603 yılına kadar sürecek olan Tudor hanedanlığı dönemi başlamıştır. Bosworth Savaşı'nın VII. Henry'nin dış politikasına yansımaları açısından ele alınabilecek başlıca iki özelliği bulunmaktadır. Birincisi, 1066 Hastings Savaşı'ndan sonra ilk kez bir kral savaş meydanında yenilmiş ve taç İngiltere tahtı üzerindeki hak iddiası tartışmalı bir isme geçmiştir. İngiltere'de monarkı meşru yapan soyudur; taç kralın en büyük oğlunun hakkıdır (Dunham ve Wood, 1976:739). Oysa Henry Tudor'ın baba tarafı İngiltere tahtı için kendisini meşru kılacak nitelikte değildir; anne tarafından ise taht üzerindeki hakkı sorunludur. Henry Tudor'ın babası Edmund Tudor Kral V. Henry'nin vefatıyla dul kalan eşi Catherine (*Catherine of Valois*) ile Owen Tudor'ın oğludur. Catherine'nin Owen Tudor ile evlenmesi Tudor ailesine İngiliz tahtı üzerinde hak sağlamamaktadır. Tudor soy ismi ile İngiliz tahtı arasında bir bağ yoktur; VII. Henry ve diğer Tudor monarklarının Tudor ismini kullanmaktan kaçınması bu duruma bağlanmaktadır (Davies, 2012:25). VII. Henry'nin annesi Margaret Beaufort ise Kral III. Edward'ın soyundan gelmektedir ama Margaret Beaufort'ın büyükbabası John Beaufort'ın evlilik dışı doğduğu iddiası ve evlilik dışı doğan çocuğun ve soyundan gelenlerin taht üzerinde hakkı bulunmaması nedeniyle annesi tarafından da Henry Tudor'ın taht üzerindeki hak iddiası tartışmalıdır. Dolayısıyla Henry Tudor tahta çıktığında en büyük problemi ve en zayıf noktası meşruiyet sorunu olmuştur. Bu noktada meşruiyet sorunu olan bir ismin tahta çıkmasının neden genel kabul gördüğü sorusu akla gelmektedir. Söz konusu sorunun yanıtı dönemin koşullarında aranmalıdır; zira İngiltere o dönem Yüzyıl Savaşları'nı (1337-1453) müteakip Lancaster ve York hanedanlıkları arasında Güller Savaşı olarak adlandırılan taht savaşının (1455-1485) yorgunudur; ülke kaos ve yoksulluk içindedir (McGregor, 1954:191). Bu koşullarda istikrarı sağlayacak bir kral, meşruiyeti tartışmalı olsa da, tekrar bir taht savaşına ve kaosa sürüklenmeye tercih edilmiştir.

Bosworth Savaşı'nın ikinci özelliği Henry Tudor'ın savaş kazanan ordusunda Fransızlar ile İskoçlar'ın bulunmasıdır. Bu durum İngiltere'nin Fransa ve İskoçya ile çatışma halinde olması açısından dikkat çekicidir. Ayrıca Henry Tudor'a Galler'den de destek gelmiştir (Griffiths, 1986:197-198). İskoçya'nın ve Fransa'nın Henry Tudor'a destek vermesi orta çağ boyunca taht mücadelelerinin dış güçler tarafından içişlere karışma fırsatı olarak değerlendiriliyor olması açısından şaşırtıcı değildir.

Kral VII. Henry'nin hem meşruiyet sorunu hem de taht mücadelesinde Fransızlar'dan ve İskoçlar'dan destek almış olması dış politikasına nasıl yansımış olabilir? Bu soruya İskoçya örneği üzerinden yanıt arama çabası öncelikli

İngiltere-İskoçya ilişkilerinin genel seyrinin değerlendirilmesini gerektirmektedir. İngiltere ve İskoçya ilişkilerinin yürütülmesinde temel politika aracı savaştır. 1072’de William zaten yüzyıllar boyunca Anglo Saksonların ve Normanların istilalarına uğrayan İskoçya’yı işgal etmiştir. William Rufus 1092 yılında, I. Edward 1296 ve II. Edward 1314 yıllarında, III. Edward 1327 ve 1333 yıllarında, II. Richard 1385’te ve IV. Henry 1400’de İskoçya’ya askeri harekât gerçekleştirmiştir (Blumberg, 2014:6-8 ve Curry, Bell, vd. 2010:1382). Savaş dışında başvurulan ikinci politika aracı ise içişlere karışmaktır; içişlere karışma ile hedeflenen İskoçya’da taht üzerinde hak iddia edenlere ve muhalif soylulara destek vermek ve onlarla iş birliği yapmak suretiyle İskoçya’yı istikrarsızlaştırmaktır. Örnek vermek gerekirse, 1290 yılında veliaht Margaret’in vefatı üzerine İskoçya’da soylular arasında taht rekabeti başlamıştır ve bu rekabette İngiltere Kralı I. Edward John Balliol’a destek vermiştir; John Balliol da kral olduktan sonra I. Edward’a bağlılığını sunmuştur (Blumberg, 2014:6); Kral IV. Edward Albany Dükü Alexander Stewart’ın İskoçya tahtı üzerindeki hak iddiasını desteklemiştir (Phillips, 1999:396 ve Head, 1982:3). İskoçya da İngiltere politikasını aynı politika araçları ile sürdürmeye çalışınca taraflar arasında sürekli çatışma hali kaçınılmaz olmuştur. Zaten 13. yüzyıldan orta çağın sonuna kadar olan dönem kısaca savaş ve karşılıklı düşmanlık dönemi olarak tanımlanmaktadır (Cowan, 1989:229). Bu çatışma ortamında İngiltere’nin amacı İskoçya ile arasında hiyerarşik feodal düzen kurmak, yani İskoçya’yı İngiltere’ye tabi kılmaktır. İngiltere İskoçya’yı kendisine tabi kılmak suretiyle İskoçya’nın başta Fransa olmak üzere herhangi bir Avrupa devleti ile İngiltere’ye karşı ittifak oluşturmasını önlemek istemektedir. İngiliz monarkların İskoçya tahtına çıkmak ya da İngiltere ve İskoçya taçlarını birleştirmek gibi amaçları olduğu yönündeki görüşü destekleyecek yeterli veri bulunmamaktadır. Bu açıdan 1290 yılında İskoçya taht krizine sürüklenmiş iken, İngiltere Kralı I. Edward’ın İskoçya Kralı III. Malcolm’un soyundan gelmesi nedeniyle taht üzerinde hak iddia edebilecek soylular arasında yer alıyor olmasına rağmen (Keeney, 1949:54), İskoçya tahtına çıkmak için herhangi bir girişiminin olmaması dikkat çekici bir örnektir.

Ayrıca İngiltere İskoçya’yı istikrarsızlaştırmak adına taht üzerinde hak iddia edenlere destek verirken, İngiltere’deki taht mücadelelerinde de İskoçya’nın desteği zaman zaman aranır olmuştur; mesela Güller Savaşı esnasında VI. Henry’nin eşi Margaret (*Margaret of Anjou*) Lancaster hanedanlığına destek olmaları karşılığında İskoçya’ya toprak vermeyi kabul etmiştir (Phillips, 1999:397 ve Budworth, 1913:20). Dolayısıyla Henry Tudor’ın Kral III. Richard’a karşı İskoçya’nın kralı III. James’in desteğini alması ve ordusunda İskoçların bulunması tarihsel açıdan ayrıksı bir örnek değildir. Ayrıksı bir örnek olmadığından da Henry Tudor’ın III. James’den aldığı destek tahta çıktıktan sonra İskoçya’ya karşı minnet duygusuna dayanan bir politika uygulamasına sebep olmamış, dolayısıyla Henry Tudor’ın İskoçya politikasını etkileyebilecek bir faktöre dönüşmemiştir. Ancak Henry Tudor’ın meşruiyet sorunu İskoçya’nın elinde bir koza dönüşmüş ve iki ülke arasındaki ilişkileri etkilemiştir.

VII. Henry’nin İngiltere tahtına çıkışının meşruiyeti tartışmalı olunca, İngiltere’nin krala karşı isyanlara sahne olması da kaçınılmaz olmuştur. VII. Henry tahta çıkar çıkmaz İngiltere’nin kuzeyinde başlayan isyanlar ile yüzleşmiştir (Bennett, 1990:34-36). Bu isyanların kuzeyde gerçekleşmesi İngiltere’nin kuzeyi ve tahtın bulunduğu Londra’yı içine alan güneyi arasındaki geleneksel gerilimin bir uzantısı olabileceği gibi (Ellis, 1986:188-190), isyanların arkasında İskoçya’nın desteğinin olduğunu düşündürmektedir. İskoçya’nın Perkin Warbeck isyanına verdiği açık destek bu düşüncüyü haklı çıkarabilecek niteliktedir. Perkin Warbeck’in Kral IV. Edward’ın oğlu olduğunu iddia eden soylular VII. Henry’yi tahtan indirerek Perkin Warbeck’i tahta çıkarmayı ve böylelikle York hanedanlığını restore etmeyi amaçlamıştır. İskoçya Kralı IV. James’in Perkin Warbeck’in gerçekten IV. Edward’ın oğlu olduğuna inanıp inanmadığı bilinmemektedir ama Perkin Warbeck’in İngiltere tahtı üzerindeki iddiasını desteklemiş olduğu bilinmektedir. 1495-1497 yılları arasında İskoçya’da misafir etmiş olduğu Perkin Warbeck’e siyasi ve mali açıdan destek olan IV. James bu süreçte İngiltere’ye saldırılar da düzenlemiştir (Cussans, 1872:67 ve Phillips, 1999:400-401). İskoçya’nın saldırılarının iki devlet arasında tarihsel düşmanlığı körüklediği şüphe götürmemektedir; ancak İskoçya’nın saldırılarını işgal amaçlı olarak değil de İngiliz monarkı meşruiyet sorunu üzerinden rahatsız etmeye ve İngiltere’de iç savaş riskini canlı tutmaya yönelik olarak okumak gerekir. Bir bakıma Perkin Warbeck IV. James açısından sadece bir piyon olmuştur (Dunlop, 1991:101). Zaten IV. James Perkin Warbeck’in İngiliz halkından yeteri kadar destek almadığını fark ettiğinde Warbeck’in arkasında durmayı sürdürmemiştir ve böylelikle Warbeck meşruiyet sorunu üzerinden İngiltere-İskoçya ilişkilerini etkileyen bir faktör olmaktan çıkmıştır. Bu süreçte VII. Henry İskoçya’dan gelecek saldırılara karşı Kuzey İngiltere’nin savunulması adına gerekli gördüğü tedbirleri almaktan kaçınmamış, kuzey sınırının savunmasını güçlendirmiştir (Dunlop, 1991:104). Kısaaca VII. Henry İskoçya’ya karşı defansif bir politika benimsemiştir, dolayısıyla İskoçya’yı İngiltere’ye tabi kılacak bir feodal düzen için bastırmamıştır (Head, 1982:3). VII. Henry’nin İskoçya politikası kendisi için kullanılan “barış yanlısı”, “savaş karşıtı”, “barış adamı” gibi sıfatları haklı çıkarabilecek

niteliktedir (Currin, 1999:207). Ancak VII. Henry'nin barış yanlısı dış politikası kralın kişisel tercihinden öte meşruiyet sorununun ve iç isyanlar nedeniyle tahtını güvende hissetmiyor olmasının yarattığı bir zorunluluk olarak görülmelidir. Zira Kral IV. Edward'ın tarihe "kuledeki prensler" olarak geçen oğullarının Kral III. Richard döneminde kaybolmuş olması VII. Henry'nin IV. Edward'ın oğlu oldukları gerekçesiyle taht üzerinde hak iddia edenler ile mücadelesini güçleştirmektedir ve özellikle de 1497 yılındaki Cornish isyanı İngiltere'nin kuzeyi dışındaki bölgelerin de isyanlara sahne olabileceğini göstererek tahtının güvenliği açısından VII. Henry'yi oldukça tedirgin etmiş olmalıdır.

VII. Henry için meşruiyet sorunu ve bu sorunun kaynaklık ettiği iç isyanlar kralın öncelikli meseleleri iken, Bretonya sorunu kralın istemeyerek de olsa dikkatini Kıta Avrupası'na çevirmesine neden olmuştur. 1487 yılında Fransa ve Bretonya arasında çatışmalar başlamış, Bretonya VII. Henry'den yardım istemiştir. Bretonya'yı işgal etmesi halinde Fransa'nın bir sonraki hedefinin İngiltere olması riski (Currin, 2000:381) VII. Henry'yi kısıtlı mali ve askeri kaynaklarına rağmen Bretonya'ya asker çıkarmaya ve Fransızları geri çekilmeye zorlamaya yönlendirmiştir (Currin, 1999:209). Bretonya'nın İngiltere açısından stratejik coğrafi konumu ile ticari ilişkilerden kaynaklanan ekonomik önemi dolayısıyla VII. Henry'nin Bretonya'ya destek vermiş olması şaşırtıcı değildir. Bretonya'nın Fransa'dan bağımsızlığının garantisi selefleri gibi VII. Henry açısından da önemli olmalıdır (Currin, 1991:7). VII. Henry döneminde İngiltere ve Fransa arasında Bretonya kaynaklı çatışma hali 1492 tarihli Etaples Antlaşması ile sonlandırılmıştır; antlaşma uyarınca İngiltere ordusunu geri çekerken Fransa İngiltere'ye tazminat ödemeyi kabul etmiştir. Bretonya sorunu VII. Henry'nin kısa bir Kıta Avrupası seferi olarak nitelendirilebilir (Murphy, 2015:31).

Bretonya sorunu üzerinden yaşanan İngiltere-Fransa çatışması savaş yanlısı bir kral olmasa da VII. Henry'nin gerekli gördüğünde dış politikasını askeri araçlarla sürdürmekten kaçınmayacağını gösterirken, kralın meşruiyet sorununa ilaveten İskoçya'ya yönelik defansif politikasını da açıklayabilecek bir faktöre dönüşmektedir. Zira aynı anda birden fazla cephede savaş meşruiyeti sorunlu ve önceliği de tahtının güvenliğini sağlamak olan VII. Henry açısından tercih edilebilecek bir durum değildir. Bu koşullarda 1502 yılı İngiltere ve İskoçya arasında tarihi bir antlaşmaya (*Treaty of Perpetual Peace*) şahitlik etmiştir; iki krallık arasında dostça ilişkiler kurmayı amaçlayan ve tarafların birbirlerinin topraklarına saldırmayacağını hüküm altına alan antlaşma ayrıca bir kraliyet evliliği antlaşmasıdır. Bu antlaşma ile İskoçya Kralı IV. James ile VII. Henry'nin kızı Margaret Tudor'un evliliği düzenlenmiştir. IV. James ve Margaret Tudor 8 Ağustos 1503 tarihinde İskoçya'da evlenmiştir; bu evlilik ilişkilere olumlu yansırken (Dunlop, 1994: 140), yüz yıl sonra gerçekleşecek olan taçların birleşmesinin de kaynağını oluşturmuştur. Antlaşma sonrası her iki kral Kıta Avrupası'nda yaşanan sorunların aralarındaki barış ortamını bozmasına izin vermemiştir (Dunlop, 1994: 144-145).

VII. Henry'nin tahta çıktığı 1485 yılından önce İngiltere-İskoçya ilişkilerinin yürütülmesinde temel politika aracı savaş olduğuna göre, VII. Henry'nin İskoçya politikası savaş eğiliminden barış eğilimine geçiş açısından bir değişimi ifade etmektedir. Ancak bu değişim İngiltere-İskoçya sınırında karşılıklı baskınların tekrarlanmasını önlememiştir; sınır bölgesi İngiltere taçı ile İskoçya taçının birleştiği 1603 yılına kadar sorunlu olarak kalmıştır (Cowan, 1989:229 ve Webster, 1995:100).

VII. Henry'nin İskoçya politikası bir değişimi ifade etse de *Treaty of Perpetual Peace* ile düzenlenen IV. James ve Margaret Tudor evliliği İngiltere'nin İskoçya politikasında bir süreklilik unsurunu içermektedir. Zira kraliyet evlilikleri İngiltere-İskoçya ilişkilerinde başvurulan bir diğer politika aracıdır. İngiltere Kralı I. Henry 1100 yılında İskoçya Kralı III. Malcolm'un kızı Matilda ile evlenmiştir. 1221 yılında İngiltere Kralı John'un kızı Joan İskoçya Kralı II. Alexander ile, 1251 yılında Kral III. Henry'nin kızı Margaret İskoçya Kralı III. Alexander ile, 1328 yılında Kral II. Edward'ın kızı Joan İskoçya Kralı II. David ile evlendirilmiştir. Kral III. Edward'ın torunlarından Joan 1424'te İskoçya Kralı I. James ile evlenmiştir. Kraliyet evliliklerinin dış politika aracı olarak kullanılması aslında Avrupa'nın geneli için geçerli bir durumdur ve VII. Henry bu dış politika aracını sadece İskoçya ile değil İspanya ile ilişkilerinde de kullanmıştır; 1489 tarihli Medina del Campo Antlaşması ile İngiltere veliaht Prensi Arthur ile İspanyol Prenses Catherine'nin evlilikleri düzenlenmiştir.

VII. Henry selefleri gibi İngiltere ve İskoçya arasında feodal düzen kurmayı istemiş olabilir (Currin, 1999:207), hatta Fransa tahtı üzerinde seleflerinin hak iddiasını sürdürmek de istemiş olabilir; ancak koşulların meşruiyet sorunu olan kral için agresif dış politika uygulamaya uygun olmadığı açıktır. Ayrıca Yüzyıl Savaşları'ndan ve Güller Savaşı'ndan henüz çıkmış İngiliz halkının savaş yorgunu olması da VII. Henry'nin dış politikada agresif olmayan duruşunu açıklayan bir diğer önemli faktördür. VII. Henry'nin önceliği hem tahtının güvenliğini hem de ülkesinde refah ve istikrarı sağlamak olunca, iç politika dış politikadan öncelikli olmuştur. VII. Henry'nin iç

politika hedeflerini başarıyla gerçekleştirdiği yönündeki görüş ise genel kabul görmektedir; “Henry kaos içindeki Krallık’a düzen, savaş yorgunu ülkeye barış getirmiş, yoksul ülkeyi zengin yapmıştır” (Wheeler, 1957:13). Kısaca VII. Henry’nin İskoçya politikası, içinde kraliyet evliliği gibi bir süreklilik unsuru barındırır da savaş eğiliminden barış eğilimine geçiş açısından İngiltere için bir değişimi ifade etmektedir. Ancak VII. Henry’nin bir değişimi ifade eden İskoçya politikasını kralın meşruiyet sorunu nedeniyle bir tercihten öte bir zorunluluk olarak okumak gerekir. Meşruiyet sorunu kaynaklı bu zorunluluk kralın genel dış politikasının defansif ve Anglo-merkezli olarak tanımlanmasına (Currin,1996: 343-344), Kıta Avrupası ile ilişkiler açısından Lancastrian fetih geleneğinden bir sapma olarak nitelendirilmesine sebep olmaktadır (Currin,1996:343 ve Gunn, 2007:304).

3. KRAL VIII. HENRY’NİN İSKOÇYA POLİTİKASI

VIII. Henry 1509 yılında tahta çıkmış ve babasının aksine meşruiyet sorunu ile yüzleşmemiştir. VII. Henry’nin meşruiyet sorununu giderebilmek adına başvurduğu evlilik stratejisi başarılı bir şekilde VIII. Henry için meşruiyet sorununu bertaraf etmiştir. Zira VII. Henry İngiltere tahtı üzerinde Lancaster hanedanlığına dayandırdığı kendi hak iddiasını York hanedanlığından Kral IV. Edward’ın kızı Elizabeth (*Elizabeth of York*) ile evlenmek suretiyle pekiştirmek istemiştir; York ve Lancaster hanedanlıklarının birleşimini ifade eden bu evlilik VIII. Henry’nin taht üzerindeki hakkını York hanedanlığının taht üzerindeki meşru hakkının uzantısı haline dönüştürmüştür. Dolayısıyla VIII. Henry’ye karşı dış güçlerin kullanabileceği bir meşruiyet sorunu söz konusu olmamıştır. Babasının meşruiyet sorunu kendisine intikal etmeyen VIII. Henry babasının barış eğilimli dış politikasının oluşturduğu koşullarda taç giymiştir. VIII. Henry tahta çıktığında İngiltere ve İskoçya arasında barış ortamı hakimdir; VIII. Henry 29 Haziran 1509 tarihinde 1502 yılında İskoçya ile imzalanan anlaşmayı onaylayarak (Dunlop, 1994:154), İskoçya ile ilişkilerde selefinin izinden gideceği izlenimi yaratmıştır. VIII. Henry’nin hükümranlığının ilk yıllarında Fransa ile de barış ortamı korunmuştur. Ancak 1512 yılına gelindiğinde İngiltere’nin Gaskonya’ya asker çıkarması VIII. Henry’nin babasının izinden gitmeyi sürdürmeyerek agresif dış politika izleyeceğinin ilk işareti olmuştur. Zaten hükümranlığı boyunca uyguladığı dış politika nedeniyle VIII. Henry “agresif” (Head, 1997:98), “savaş kıskırtıcısı” (Currin, 1999:207), “haklı savaşı barışa tercih eden kral” (Rospocher, 2018: 530) gibi sıfatlar ile tanımlanmaktadır.

VIII. Henry’nin kısa süre içinde barış yanlısı politikadan agresif politikaya yönelmesi başlıca iki nedene bağlanabilir. Birincisi; VII. Henry’nin barış eğilimli dış politika yanlısı danışmanlarının VIII. Henry’nin hükümranlığının ilk yıllarında da etkili olması, ancak zamanla bu etkinliklerini kaybetmesidir; Londra’da agresif dış politika yanlısı genç soylular güç kazanmıştır. Bu husus önemlidir zira Tudor dönemi çalışan tarihçiler VIII. Henry’nin kararlarında yakın çevresinin etkisi olduğunun özellikle altını çizmektedir; krala hangi bilgilerin ulaştırılacağına karar veren, bu bilgileri yorumlayan ve krala tavsiyelerde bulunanlar kralın yakın çevresidir (Gunn, 1995:59-60, 84-85). İkincisi; Fransa’ya karşı 1511 yılında oluşturulan askeri ittifak niteliğindeki Kutsal Lig’in üyeleri Papalık, İspanya ve Venedik’in VIII. Henry’ye Fransa’ya saldırması konusunda diplomatik baskı yapmış olmasıdır. İngiltere Kutsal Lig’e 1511 yılının sonunda katılmıştır, daha sonra İngiltere’yi Kutsal Roma İmparatorluğu izleyecektir. İngiltere’nin Kutsal Lig’e katılması, Gaskonya çıkarması olmasa bile, Fransa’ya karşısına alması demektir (Rospocher, 2018:526). Ancak bu iki faktör agresif dış politikanın kralın kendi iradesi dışında oluştuğu ve uygulandığı yönünde bir okumaya sebep olmamalıdır; tarihçiler Henry’nin tahta çıktığı an Fransa’ya savaş açmaya kararlı ve önceliğinin Fransa’da toprak kazanmak olduğuna işaret etmektedir (Murphy, 2015: 25 ve Sowerby, 2006:1272). VIII. Henry’nin Fransa politikası, kralın Kıta Avrupası diplomasi sahnesinde kendisini belirleyici bir aktör olarak göstermeye kararlı olduğunun işareti olarak da okunabilir. Kısaca yakın çevresi ve uluslararası ortam zaman içinde VIII. Henry’nin istediği yönde karar almasını kolaylaştırıcı etkenlere dönüşmüş gibidir. 1512 yılında Gaskonya’ya İspanya ile asker çıkaran VIII. Henry bu toprakları İngiltere Kralı II. Henry’nin halefi sıfatıyla yönetme hakkı olduğunu iddia etmiştir; bu açıdan Gaskonya çıkarması VIII. Henry’nin Plantagenet hanedanlığı topraklarını restore etme girişimi olarak okunabilir. VIII. Henry’nin Gaskonya saldırısı sonuçsuz kalmıştır. 1512 yılında Normandiya’ya da asker çıkarma planını gerçekleştirilemeyen VIII. Henry 1513 yılında Fransız toprağı Tournai’yi işgal etmiştir (Murphy, 2015:25-32); 1519 yılında Tournai’yi Fransa’ya iade etse de (Davies, 1998:25) bu işgal girişimi VIII. Henry’nin Plantagenet hanedanlığının Fransa tahtı üzerindeki hak iddiasını sürdürmesi olarak okunabilir; zaten Henry Fransa’ya karşı politikasında Plantagenet hanedanlığının monarklarını örnek almıştır (Murphy, 2015:54-55). Yüzyıl Savaşları’nın nedeni Plantagenet hanedanlığının Fransa tahtı üzerindeki iddiası olunca, VIII. Henry’nin Fransa politikası hükümranlığı boyunca Yüzyıl Savaşları’nın tekrarlanmasını riskini canlı tutmuştur. VIII. Henry’nin agresif Fransa politikasının İngiltere-İskoçya ilişkilerine

yansıması da İskoçya ve Fransa arasında 1295 yılında İngiltere'ye karşı oluşturulan ve 1560 yılında Fransa Kralı II. Francis'in vefatıyla sona erecek olan ittifak nedeniyle kaçınılmaz hale gelmiştir. *Auld Alliance* olarak adlandırılan Fransa-İskoçya ittifakı kapsamında IV. James Fransa'ya askeri destek sağlamış (Bonner, 1999:22); İskoç kral bununla da yetinmeyerek ya Fransa'nın baskısıyla ya da İngiltere'nin Fransa ile savaşmasını fırsat bilerek İngiltere'yi işgal amacıyla güneye doğru ilerlemeye başlamıştır. Tarihe 1513 Flodden Savaşı olarak geçen İngiltere-İskoçya savaşında İskoçya ordusu hezimete uğramıştır; IV. James bu savaşta hayatını kaybetmiştir. Flodden Savaşı'ndan hemen sonra IV. James'in oğlu, aynı zamanda VIII. Henry'nin yeğeni V. James olarak taç giymiştir.

Bu noktada iki farklı görüş ileri sürülebilir. Birincisi; İngiltere-İskoçya ilişkileri üzerindeki Fransa faktörü VII. Henry ve VIII. Henry dönemlerinde farklı rol oynamıştır. VII. Henry döneminde Bretonya sorunu nedeniyle Fransa ile çatışan İngiltere birden fazla cephede savaşmamak adına İskoçya ile çatışmaktan kaçınıırken, VIII. Henry döneminde ise İngiltere'nin Fransa ile çatışması, Fransa ve İskoçya arasındaki *Auld Alliance* üzerinden İngiltere-İskoçya çatışmasına da kaynaklık etmiştir; yani İskoçya ile ilişkiler açısından VII. Henry döneminde yatıştırıcı olan Fransa faktörü VIII. Henry döneminde kışkırtıcı olmuştur. İkincisi; Fransa faktörü hem VII. Henry hem de VIII. Henry dönemlerinde İngiltere-İskoçya ilişkilerini benzer şekilde etkilemiştir; VIII. Henry'nin 1513 yılında Flodden Savaşı'nı ve 1542 yılında Solway Moss Savaşı'nı kazanmasına rağmen İskoçya'yı işgal etmeye kalkışmamasının nedeni önceliğinin Fransa olmasıdır; çünkü VIII. Henry babası gibi düşünerek aynı anda Fransa ve İskoçya ile savaşmak istememektedir; dolayısıyla her iki kralın döneminde Fransa İngiltere açısından İskoçya'nın geri planda kalmasına sebep olan yatıştırıcı faktör olmuştur. Ancak birbirinden farklı bu görüşlerin işaret ettiği ortak nokta İngiltere-İskoçya ilişkilerini Fransa'dan bağımsız değerlendirmenin mümkün olmadığıdır. Bu kapsamda VIII. Henry'nin dış politikası açısından İskoçya'nın sadece İngiltere'yi zaman zaman rahatsız eden Fransa'nın müttefiki olmaktan öte bir anlam taşımadığına dair görüşlerin mevcudiyetine de dikkat çekmek gerekir (Mackie, 1947:93); bu görüşlerin İngiltere-İskoçya ilişkilerinin değerlendirilmesinde merkeze *Auld Alliance*'ı aldığı açıktır.

İskoçya ve Fransa arasındaki *Auld Alliance* VIII. Henry açısından İskoçya'yı dış politika sorunu haline getiren ana faktör olarak görülebilir ama 1530'lu yıllarda bu faktöre bir yenisi daha eklenecektir: İngiltere Protestan reformasyon sürecine girmiş iken, İskoçya'nın Roma Katolik Kilisesi'ne bağlı kalması. Roma Katolik Kilisesi ile bağlarını koparan VIII. Henry İskoçya Kralı V. James'i kendi yolundan gitmesi için ikna etmeye çalışmış, bu ikna çabası 1540 ve 1541 yıllarında yoğunlaşmıştır. V. James'in Roma Katolik Kilisesi'nden ayrılma gibi bir niyetinin olmadığını anlayan VIII. Henry 1542 yılında ordusunu kuzeye yönlendirerek İskoçya üzerinde hükümlerlik iddiasında bulunmuştur; bu iddia iki devleti yine savaş meydanında karşılaştırmıştır. 24 Kasım 1542 yılında gerçekleşen Solway Moss Savaşı'nda İskoçya yenilmiştir. Mason (2004:284) VIII. Henry'den sonra VI. Edward'ın tahta çıkmasıyla Protestan reformasyon sürecinin İngiltere-İskoçya ilişkilerini etkileyecek asıl faktöre dönüştüğünün altını çizmektedir.

VIII. Henry'nin İskoçya politikası babasının İskoçya politikasının aksine çatışma merkezlidir; bazı tarihçiler VIII. Henry'nin İskoçya politikasının amacının İngiltere'nin izinden gidecek uysal bir İskoçya yaratmak olduğunu belirterek, Henry'nin bu amaca ulaşmak için başlıca üç araca başvurduğuna dikkat çekmektedir: sınır baskınları, İskoçya'yı boyun eğmeye zorlamak için sınırlı istilalar ve İskoçya'da İngiliz yanlısı unsurları desteklemek (Head, 1982:2). İskoçya politikasında VIII. Henry'nin kullanmayı denediği diğer bir araç ise babasının başarılı şekilde uyguladığı kraliyet evliliğidir; VIII. Henry kızı Mary Tudor'ı V. James ile evlendirmeyi düşünmüştür. Ancak V. James Fransa'dan bir eş tercih etmiş, 1537 yılında Fransa Kralı I. Francis'in kızı Madeleine ile evlenmiştir. Madeleine vefat edince V. James tercihini yine Fransız eşten yana kullanmış, Mary (*Mary of Guise*) ile 1538 yılında evlenmiştir. James'in eş tercihini Katolik Fransızlardan yana kullanmasındaki amaç İskoçya'nın hem *Auld Alliance*'a hem de Katolisizme bağlılığını göstermektir. VII. Henry'nin provokasyon olarak gördüğü bu durum (Pollard ve Banks, 2010: 423) Henry açısından iki farklı riske işaret etmektedir: İskoçya ve Fransa'nın birlikte İngiltere'ye savaş açma riski ile İngiliz Katoliklerin James'i İngiltere tahtına çıkarma girişiminde bulunması riski. Dolayısıyla V. James'in evlilikleri Solway Moss Savaşı'na giden süreci hızlandırmıştır. VIII. Henry'nin Solway Moss Savaşı'nda aldığı galibiyete rağmen İskoçya'yı işgal etmeye yönelik girişiminin olmaması Henry'nin İskoçya üzerindeki hükümlerlik iddiasının ciddiyetini sorgulayan yaklaşımlara sebep olmaktadır. Oysa Henry'nin İskoçya üzerinde hükümlerlik iddiasının ciddiyetini sorgulanırken iki hususu göz önünde bulundurmamak gerekir. Birincisi; VIII. Henry'nin önceliği Fransa'dır; zira VIII. Henry'nin 1544'te Fransa'ya saldırması ve Boulogne'i işgal etmesi bu gerçeğe işaret etmektedir. İkincisi; Henry 1547 yılının baharında İskoçya'yı işgal etmek için hazırlıklara başlamıştır (Smith, 1966: 1252 ve 1261); kral 1547 yılının başında vefat ettiğinden işgal planı

gerçekleştirilememiştir. Bu koşullarda VIII. Henry'nin İskoçya üzerinde hükümlerlik iddiasının, ne kadar ciddi olursa olsun, Fransa ile ilişkilerden daha öncelikli bir konu olmadığı sonucuna varılabilir.

Solway Moss Savaşı'ndan hemen sonra V. James vefat etmiş ve kızı Mary Stuart 14 Aralık 1542 tarihinde kraliçe ilan edilmiştir. Mary Stuart'ın kraliçe ilan edilmesiyle VIII. Henry açısından bir başka kraliyet evliliği fırsatı doğmuştur. VIII. Henry İskoçya'ya oğlu Prens Edward ile Mary Stuart'ın evlendirilmesi önerisinde bulunmuştur. Kral bu evlilik ile İskoçya üzerinde hükümlerlik kurmak suretiyle İskoçya-Fransa ittifakını sonlandırmayı amaçlamıştır. Edward ve Mary Stuart'ın evliliği Temmuz 1543'te akdedilen Greenwich Antlaşması ile düzenlenmiştir; ancak antlaşma İskoç Parlamentosu tarafından reddedilmiştir. Greenwich Antlaşması'nın İskoç Parlamentosu'nda reddedilmesinin nedeni lordlar arasındaki İngiliz karşıtlığının baskın gelmiş olmasıdır; zira İngiltere karşıtı lordlar için Mary Stuart'ın Prens Edward ile evliliğine izin vermek İngiltere ve İskoçya taçlarını birleştirecek süreci başlatmak ve İskoçya'nın İngiltere'ye bağlanmasına göz yummak anlamına gelmektedir. Ayrıca İskoç Parlamentosu'nun bu tavrı Roma Katolik Kilisesi'nden ayrılan Henry'ye karşı Katolik tepki olarak da okunabilir. Greenwich Antlaşması'nın İskoçya tarafından reddedilmesi üzerine VIII. Henry bu evliliği şiddete başvurarak sağlama yoluna gitmiş, İskoçya'ya tarihe *Rough Wooing* olarak geçen saldırılar düzenlemeye başlamıştır. *Rough Wooing* ve bu evliliğe destek olması karşılığında Fransa'ya Calais ve Boulogne'yi vermeye hazır olduğu yönündeki bilgiler VIII. Henry'nin Prens Edward ve Kraliçe Mary Stuart evliliğini ne kadar istediğine işaret etmektedir (Smith, 1966:1256). *Rough Wooing* VIII. Henry'nin vefatı sonrası VI. Edward döneminde de sürdürülmüş ve 1550 yılında sonlandırılmıştır. İngiltere'nin saldırıları karşısında Fransa'dan yardım isteyen İskoçya'ya Fransız desteği gelmiştir ve Mary Stuart'ın Fransa kralı II. Henry'nin oğlu Francis ile evlendirilmesine karar verilmiştir (Merriman, 1968:11). Sonrasında İngilizler *Rough Wooing*'den tarihi bir ders çıkaracaktır: "İskoçya'nın bağımsızlığına tehdit oluşturmak, İskoçları Fransa'nın kollarına atmanın en kısa yoludur" (Dawson, 1986:2).

Kısaca VIII. Henry'nin İskoçya politikasını başlıca iki faktörün belirlediği ileri sürülebilir: İskoçya ve Fransa arasındaki *Auld Alliance* ve VIII. Henry'nin İskoçya üzerinde hükümlerlik iddiası. Bu faktörlere VIII. Henry'nin önce kızı Mary Tudor ile İskoçya Kralı V. James'i, sonra oğlu Prens Edward ile İskoç Kraliçe Mary Stuart'ı evlendirmeye yönelik stratejilerinin sonuçsuz kalması ve İngiltere'nin Protestan reformasyon sürecine girmesine rağmen İskoçya'nın Roma Katolik Kilisesi'ne bağlı kalmayı tercih etmesi de eklenince, VIII. Henry döneminde taraflar arasında barışın tesis edilmesi imkânsız hale gelmiştir.

4.SONUÇ

1485 yılında gerçekleştirilen Bosworth Savaşı'nda Kral III. Richard'ı yenerek İngiltere tahtına VII. Henry olarak çıkan Henry Tudor'ın hükümlerliği boyunca en önemli meselesi meşruiyet sorunu olmuştur. İngiltere'de isyanlara kaynaklık eden meşruiyet sorununun İskoçya da dahil dış güçler elinde bir koza dönüşmüş olduğunun farkında olan ve ülkesinde barış ve istikrarı sağlamayı dış politika meselelerinden daha öncelikli gören VII. Henry'nin İskoçya politikası çatışma değil barış merkezli olması açısından İngiltere'nin İskoçya politikasında değişimi ifade etmektedir. VII. Henry'nin değişim niteliğindeki İskoçya politikası ayrıca bir süreklilik unsurunu da barındırmaktadır; VII. Henry selefleri gibi İskoçya ile ilişkilerin yürütülmesinde bir dış politika aracı olarak kraliyet evliliğine başvurmuş, kızı Margaret Tudor'ı İskoçya Kralı IV. James ile evlendirmiştir; bu evlilik İngiltere-İskoçya ilişkilerine olumlu yansımış ve hatta 1603 yılında İngiltere taçı ile İskoçya taçının birleşmesinin kaynağı olmuştur.

1509 yılında tahta çıkan ve annesinin York hanedanlığı mensubu olması dolayısıyla meşruiyet sorunu ile yüzleşmeyen VIII. Henry ise babasının aksine askeri güce ve ülkesel genişlemeye dayanan agresif bir dış politika izlemiştir. VIII. Henry'nin agresif dış politikasında İskoçya da bir istisna olmamış, İngiltere-İskoçya ilişkileri VII. Henry öncesindeki savaş ve karşılıklı düşmanlık haline geri dönmüştür. Diğer taraftan VIII. Henry İskoçya politikasında barış yanlısı babasının izinden gitmese de babası gibi İngiltere'nin İskoçya politikasının yürütülmesinde bir diğer politika aracı olan kraliyet evliliklerine başvurmuş, ancak bu hususta da başarılı olamamıştır. VIII. Henry'nin gerçekleştiremediği kraliyet evlilikleri İngiltere ve İskoçya arasındaki çatışmalara kaynaklık eden bir başka faktöre dönüşmüştür.

Kısaca İngiltere'nin İskoçya politikası açısından VII. Henry dönemi Plantagenet, Lancaster ve York hanedanlıklarının dış politika geleneğine verilen bir ara, VIII. Henry dönemi ise bu geleneğe bir dönüş çabası niteliğindedir.

KAYNAKÇA

- Anderson, A. O. (1963). "Anglo-Scottish Relations from Constantine II to William.", *The Scottish Historical Review*, 42(133): 1-20.
- Bennett, M. J. (1990). "Henry VII and the Northern Rising of 1489." *The English Historical Review*, 105(414): 34-59.
- Blumberg, A. (2014). "Scotland's First War of Independence." *Medieval Warfare*, 4(3): 6-8.
- Bonner, E. (1999). "Scotland's 'Auld Alliance' with France, 1295-1560." *History*, 84(273): 5-30.
- Brown, M. (2011). "Aristocratic Politics and the Crisis of Scottish Kingship, 1286-96". *The Scottish Historical Review*, 90 (229):1-26.
- Budworth, R. D. (1913). "The Wars of the Roses." *History*, 2(1): 7-21.
- Cowan, I. B. (1989). "Review: Anglo-Scottish Relations." *The Historical Journal*, 32(1): 229-235.
- Currin, J. M. (1991). "Pierre Le Penneç, Henry VII of England, and the Breton Plot of 1492: A Case Study in "Diplomatic Pathology"." *Albion: A Quarterly Journal Concerned with British Studies*, 23(1): 1-22.
- Currin, J. M. (1996). "Henry VII and the Treaty of Redon (1489)." *History*, 81(263): 343-358.
- Currin, J. M. (1999). "To Play at Peace: Henry VII, War against France, and the Chieregato-Flores Mediation of 1490." *Albion: A Quarterly Journal Concerned with British Studies*, 31(2): 207-237.
- Currin, J. M. (2000). "'The King's Army into the Partes of Bretaigne': Henry VII and the Breton Wars, 1489-1491." *War in History*, 7(4): 379-412.
- Curry, A., Bell A.R., King A., Simpkin, D. (2010). "New Regime, New Army? Henry IV's Scottish Expedition of 1400." *The English Historical Review*, 125(517): 1382-1413.
- Cussans, J. E. (1872). "Notes on the Perkin Warbeck Insurrection." *Transactions of the Royal Historical Society*, 1: 57-71.
- Davies, C.S. L. (1998). "Tournai and the English Crown, 1513-1519." *The Historical Journal*, 41(1): 1-26.
- Davies, C. S. L. (2012). "Tudor: What's in a Name?" *History*, 97(1): 24-42.
- Dawson, J. E. A. (1986). "Mary Queen of Scots, Lord Darnley, and Anglo-Scottish Relations." *The International History Review*, 8(1): 1-24
- Dunham, W. H. ve Wood, C. T. (1976). "The Right to Rule in England: Depositions and the Kingdom's Authority, 1327-1485." *The American Historical Review*, 81(4): 738-761.
- Dunlop, D. (1991). "The 'Masked Comedian': Perkin Warbeck's Adventures in Scotland and England from 1495 to 1497." *The Scottish Historical Review*, 70(190): 97-128.
- Dunlop, D. (1994). "The politics of peace-keeping: Anglo-Scottish relations from 1503 to 1511." *Renaissance Studies*, 8(2):138-161.
- Ellis, S. (1986). "Crown, Community and Government in the English Territories, 1450-1575." *History*, 71(232): 187-204.
- Griffiths, R. A. (1986). "Henry Tudor: The Training of a King." *Huntington Library Quarterly*, 49(3): 197-218.
- Gunn, S. (1995). "The Structures of Politics in Early Tudor England." *Transactions of the Royal Historical Society*, 5: 59-90.
- Gunn, S. (2007). "Henry VII in Context: Problems and Possibilities." *History*, 92(3): 301-317.
- Head, D. M. (1982). "Henry VIII's Scottish Policy: A Reassessment." *The Scottish Historical Review*, 61(171): 1-24.

- Head, D. M. (1997). ““If a Lion Knew His Own Strength”: The Images of Henry VIII and His Historians.” *International Social Science Review*, 72/3-4: 94-109.
- Kanemura, R. (2013). “Kingship by Descent or Kingship by Election? The Contested Tide of James VI and I.” *Journal of British Studies*, 52(2):317-342.
- Keeney, B. C. (1949). “The Medieval Idea of the State: The Great Cause, 1291-2.” *The University of Toronto Law Journal*, 8(1): 48-71.
- Le Goff, J. (2008). *Avrupa'nın Doğuşu. Literatür Yayınları, İstanbul.*
- Mackie, J. D. (1947). “Henry VIII and Scotland.” *Transactions of the Royal Historical Society*, 29: 93-114.
- Mason, R. A. (2004). “Scotland, Elizabethan England and the Idea of Britain”, *Transactions of the Royal Historical Society*, 14:279-293.
- McGregor, G. (1954). “Tudor Tactics.” *The University of Toronto Law Journal*, 10(2): 190-198.
- Merriman, M.H. (1968). “The Assured Scots: Scottish Collaborators with England during the Rough Wooing.” *The Scottish Historical Review*, 47(143):10-34.
- Murphy, N. (2015). “Henry VIII’s First Invasion of France: The Gascon Expedition of 1512.” *The English Historical Review*, 130(542): 25-56.
- Phillips, G. (1999). “Strategy and Its Limitations: The Anglo-Scots Wars, 1480-1550.” *War in History*, 6(4): 396-416.
- Pollard, T. ve Banks, I. (2010). “Now the Wars are Over: The Past, Present and Future of Scottish Battlefields.” *International Journal of Historical Archaeology*, 14(3): 414-441.
- Rorke, M. (2006). “English and Scottish Overseas Trade, 1300-1600.” *The Economic History Review*, 59(2):265:288.
- Rospoche, M. (2018). “Henry VIII’s Holy War In Defense Of Rome: Politics And Communication.” *Bibliothèque d’Humanisme et Renaissance*, 80(3):525-550.
- Smith, L. B. (1966). “Henry VIII and the Protestant Triumph.” *The American Historical Review*, 71(4): 1237-1264.
- Sowerby, T. A. (2006). “ ‘All Our Books Do Be Sent into Other Countreys and Translated’: Henrician Polemic in Its International Context.” *The English Historical Review*, 121(494): 1271-1299.
- Webster, B. (1995). “Anglo-Scottish Relations, 1296-1389: Some Recent Essays.” *The Scottish Historical Review*, 74(197): 99-108.
- Wheeler, T. (1957). “The Purpose of Bacon’s “History of Henry the Seventh”.” *Studies in Philology*, 54(1): 1-13.